

6. Streszczenie w języku polskim

Wstęp

Przemoc ze strony partnera intymnego (IPV) jest szkodliwym zjawiskiem o globalnym zasięgu. Stanowi istotne zagrożenie dla dobrostanu psychicznego, generując wielowymiarowe konsekwencje zarówno na poziomie jednostkowym, jak i systemowym. Wysokie natężenie stresu płynące z doświadczenia przemocy przyczynia się do emocjonalnej dysregulacji, co z kolei nasila ryzyko stosowania niekorzystnych praktyk rodzicielskich. Pośród ofiar przemocy obserwuje się wyższe nasilenie wczesnych nieadaptacyjnych schematów (EMS), w szczególności w obszarze rozłączenia i odrzucenia (D/R). Wysokie nasilenie EMS z obszaru D/R negatywnie oddziałuje na praktykę rodzicielską. Celem niniejszej pracy jest ocena zależności pomiędzy nasileniem EMS a stosowaniem niekorzystnych postaw rodzicielskich oraz obniżonym poziomem kompetencji rodzicielskich wśród kobiet, pokrzywdzonych IPV oraz ocena roli zasobów osobistych, tj. strategiczna inteligencja emocjonalna i rezyliencja, jako mediatorów wyżej określonej zależności.

Materialy i metody

Badaniem objęto 96 kobiet, podzielonych na dwie równoliczne grupy. Grupy były jednorodne pod względem wieku. Kryteria włączenia do grupy badanej obejmowały m.in. 1) doświadczenie IPV potwierdzone co najmniej jednym, utrwalonym dowodem działania sprawcy (w okresie 12 miesięcy od momentu włączenia do badania), 2) pełnia władzy rodzicielskiej nad co najmniej jednym dzieckiem, 3) świadoma zgoda. Głównymi kryteriami wyłączenia były 1) diagnoza niepełnosprawności intelektualnej ($IQ < 70$), otępienia, organicznych zaburzeń psychicznych, schizofrenii, choroby afektywnej dwubiegunowej, 2) uzależnienie od substancji psychoaktywnych. Rekrutacja do badania prowadzona była we współpracy z organizacjami świadczącymi wielowymiarowe wsparcie dla kobiet będących ofiarami przemocy domowej. Do grupy kontrolnej włączono kobiety, które zaprzeczyły jakimkolwiek dotychczasowemu doświadczeniu IPV. Uczestniczki wypełniały ankiety socjodemograficzną oraz zestaw kwestionariuszy: Kwestionariusza Schematów Younga (YSQ – SF3), Test Rozumienia Emocji (TRE), Kwestionariusz Oceny Prężności (KOP-26), Test Kompetencji Rodzicielskich (TRK), Skala Postaw

Rodzicielskich (SPR). Analizę statystyczną wykonano przy użyciu JASP 0.17.2.1. oraz STATISTICA 13.1. Istotność statystyczną zdefiniowano na poziomie $p < 0,05$.

Wyniki

Przeprowadzona hierarchiczna analiza regresji logistycznej wykazała, że pośród analizowanych zmiennych predyktorami IPV był obszar D/R ($B = 0.145$, $p = 0.010$) oraz uszkodzonych granic (IL) ($B = -0.194$, $p = 0.028$). Wzrostowi wyników w obszarze D/R towarzyszył spadek wyników w skali TRE ($p=0.017$). Zaobserwowano istotne różnice pomiędzy grupą badaną a grupą referencyjną w zakresie postaw i kompetencji rodzicielskich. Kobiety, które doświadczyły IPV uzyskały istotnie niższe wyniki w skalach kompetencji rodzicielskich (TKR; $U = 726.0$, $Z = -3.118$) oraz postawy permissywności (TKR; $U = 785.0$, $Z = -2.686$) oraz istotnie wyższe w skalach nadopiekuńczości (TKR; $U = 369.0$, $Z = 5.734$) oraz nadmiernego ochraniania (SPR; $U = 377.0$, $Z = 5.675$), rygoryzmu (TKR; $U = 510.5$, $Z = 4.700$) oraz nadmiernych wymagań (SPR; $U = 668.5$, $Z = 3.539$). Stwierdzono dodatnie, słabe do umiarkowanych, korelacje pomiędzy domeną D/R a niekorzystnymi postawami rodzicielskimi, oraz ujemną i słabą korelację pomiędzy domeną D/R a kompetencjami rodzicielskimi. Rezyliencja była mediatorem związku domeny D/R i kompetencji rodzicielskich oraz domeny D/R i postawy autonomii.

Wnioski

Wyniki przeprowadzonych badań potwierdzają związek pomiędzy domeną D/R a wiktylizacją IPV. Niższemu poziomowi strategicznej inteligencji emocjonalnej towarzyszył wzrost nasilenia EMS, w szczególności w zakresie schematów emocjonalnej deprivacji oraz nieufności/nadużycia. Doświadczenie wiktylizacji IPV związane było z częstszym stosowaniem niekorzystnych postaw rodzicielskich oraz niższym poziomem kompetencji rodzicielskich, co stanowi potwierdzenie dla hipotezy „rozlewania się” (*spillover*) konfliktu partnerskiego na relację rodzic-dziecko. Domena D/R była istotnym predyktorem obniżonych kompetencji rodzicielskich. Zasoby osobiste tj. strategiczna inteligencja emocjonalna i rezyliencja mogą stanowić czynnik ochronny wpływający pozytywnie na rodzicielstwo kobiet pokrzywdzonych przemocą. Wielowymiarowe wsparcie psychologiczne, łączące terapię schematu oraz interwencje terapeutyczne ukierunkowane na wzmacnianie zasobów osobistych, tj. strategiczna inteligencja emocjonalna i rezyliencja może przynosić ulgę w zakresie cierpienia psychicznego kobiet pokrzywdzonych IPV oraz redukować negatywne konsekwencje doświadczenia przemocy dla diady matka-dziecko.